

A close-up portrait of a man with short brown hair and light-colored eyes, wearing a purple shirt. He is looking directly at the camera with a slight smile. The background is blurred, showing what appears to be a piano keyboard and some papers.

Concert zondag 14 februari 2010
Bas Verheijden - piano
Hotel Vennendal, Nunspeet

Inhoud

- 2 Programma 14 februari 2010
- 3-4 Bas Verheijden
- 5-7 Toelichting door Anne de Vries
 - a Agenda seizoen 2009/10
 - b Agenda seizoen 2010/11
 - c Contactadressen en concertlocaties

randmeer
concerten

**9e Randmeerconcert - seizoen 2009/2010
zondag 14 februari 2010 14.00 uur
Hotel Vennendal - Nunspeet**

'Chopiniana'

Bas Verheijden - piano

Frédéric Chopin
(1810-1849)

Ballade nr. 3 in As op. 47 (1840-41)

Larghetto in f uit 2e pianoconcert op. 21 (1829-30)
(Bewerking door Earl Wild)

Pianosonate nr. 3 in b op. 58 (1844)

- *Allegro maestoso*
- *Scherzo. Molto vivace*
- *Largo*
- *Finale. Presto ma non tanto*

~ pauze ~

Sergej Rachmaninov
(1873-1943)

Variaties op een thema van Chopin op. 22 (1902-1903)

Sergej Rachmaninov/Earl Wild

2 Liedtranscripties

- *Where the beauty dwells*
- *Floods of Spring*

Frédéric Chopin

Sergej Rachmaninov

Bas Verheijden

Bas Verheijden werd geboren op 27 september 1974 te Zeist. Hij begon op tienjarige leeftijd met piano spelen. Bas studeerde aan het Conservatorium van Amsterdam bij Jan Wijn. In 1999 sloot hij zijn Uitvoerend Musicus eindexamen af met een 9½ met onderscheiding. In 1999 werd Bas als eerste Nederlander ooit aangenomen aan de beroemde Accademia Pianistica incontri col Maestro in Imola (Italië), waar hij twee jaar studeerde bij Boris Petrushansky.

Zowel in 1990 als in 1992 won Bas het Steinway Concours en in 1991 behaalde hij de eerste prijs op het Prinses Christina Concours. In 1997 was hij winnaar van het Internationale Muziekconcours Scheveningen voor Piano, waar hem ook de persprijs werd toegekend.

Bas vestigde in 2000 zijn naam in door 14 avonden achtereenvolgend het derde Pianoconcert van Rachmaninov uit te voeren in alle grote zalen van Nederland, begeleid door het Nederlands Studenten Orkest onder leiding van Roland Kieft. Tijdens die tournee werd een live cd opgenomen in de Grote Zaal van het Concertgebouw.

Ook werd Bas uitgenodigd om in oktober 2000 een recital te verzorgen in de serie Jonge Nederlanders van Het Concertgebouw en maakte hij de afgelopen jaren tournees door Spanje, Italië, Groot-Brittannië, Denemarken, Indonesië, Noorwegen en de Nederlands Antillen.

Ook speelde hij in festivals als het Utrechts Kamermuziekfestival van Janine Jansen en het Spoleto Festival in Italië.

Samen met Niek van Oosterum vormt Bas sinds 1993 een vast twee-piano duo. In 1998 wonnen zij het Vriendenkransconcours van de Vereniging Vrienden van het Concertgebouw. Hier viel hen ook de Concertgebouwprijs ten deel. In 1999 wonnen Niek en Bas het kamermuziekconcours van het Nederlands Impresariaat. Later dat jaar maakten zij hun debuut als duo in de Grote zaal van Het Concertgebouw.

Hiernaast vormt Bas een duo met Maarten Jansen (cello). Met Liza Ferschtman nam hij in 2004 een dubbel-cd op, met werken van Franck, Poulenc, Debussy, Strawinsky en Tchaikovsky. Deze cd werd beoordeeld met een 10 in de Luister van februari 2005 en drong door tot de eerste plaats in de Klassieke Top 50 van Radio 4.

Ook maakt Bas deel uit van The Atlantic Trio met Vegard Nilsen (viool) en Ansfried Plat (cello). Zij bouwden in korte tijd een zeer groot repertoire op en gaven reeds concerten op de Nederlandse Antillen en in Noorwegen, waar zij ook een eigen festival oprichtten. In het seizoen 06/07 organiseerden zij bovendien een zesdelige concertserie "Rondom Brahms" in samenwerking met het Parkanyi Kwartet. Met hen heeft Bas in 2008 wederom het Pianokwintet van Brahms uitgevoerd.

In november 2006 werd The Atlantic Trio uitgenodigd deel te nemen aan een masterclass door het befaamde Altenberg Trio Wien.

In 2001 werd Bas uitgenodigd om een week lang een masterclass te volgen bij de wereldberoemde pianiste Maria João Pires. Hiervan werd door de Avro een documentaire gemaakt.

Bas volgde ook masterclasses bij o.a. Michel Dalberto, Eugen Indjic, Gyorgi Sandor, Gyorgi Sebök, Peter Feuchtwanger en Alexander Longquich.

Hij trad op met verscheidene orkesten, waaronder het Noordhollands Philharmonisch Orkest (o.l.v. Lucas Vis), de Koninklijke Marinierskapel (o.l.v. Maurice Hamers), het Orkest der Lage Landen (o.l.v. Walter Proost), het Philharmonisches Orchester Hagen (o.l.v. Anthony Hermus), het UVA Sweelinck Orkest (o.l.v. Jeppe Moulijn), het Provinciaals Amersfoorts Jeugdorkest (o.l.v. Peter Vinken) en het Naardens Kamerorkest (o.l.v. Rolf Buijs).

De Ballades van Chopin

Vaak is gezegd dat de Ballades van Chopin programmamuziek zijn, een muzikale voorstelling van een verhaal. De rechtvaardiging van die opvatting zou bestaan in de opmerking van Chopin zelf dat hij ertoe aangezet was door de gedichten van Adam Mickiewicz, een Pools-Litouwse dichter uit de Romantiek, één van Polens grootste literatoren. Chopin heeft zelf enkele van diens werken in het Frans vertaald, ten behoeve van zijn vriendin George Sand. De composities hebben echter een duidelijke muzikale gedachtegang. Die zou heel moeilijk te realiseren zijn geweest als het werkelijk om muzikale verbeeldingen zou zijn gegaan. Toch bleef deze opvatting lange tijd opgeld doen. Enkele auteurs gingen ver: ze ploegden het oeuvre van Mickiewicz door, op zoek naar passende teksten, en ze aarzelden niet om die desnoods door middel van ongeoorloofde kunstgrepen op de muziek af te stemmen.

Er zijn twee foto's bekend van Chopin, deze is van 1849

Tegenwoordig accepteren we deze muziek zoals ze is - zoals Chopin zonder twijfel zelf ook gewild heeft. De ballade is in Chopins handen een grootschalig meesterwerk. Van dit muzikale concept is hij zelf de uitvinder, we beluisteren in de ballades de ultieme uitdrukking van zijn unieke talent. Muziek is natuurlijk een medium met grote expressieve mogelijkheden. Chopin laat ons in zijn ballades alle uithoeken horen. Wij ervaren hier zijn volkomen muzikale rijpheid.

Een typische Chopin ballade begint met een zachtmoedige, lyrische melodie. Daarna vervreemt de muziek als het ware van zichzelf, ze wordt treurig, wanhopig zelfs, terwijl het melodische thema zich wel steeds verder ontwikkelt. Zo komt het dat hetzelfde muzikale materiaal een sterke variatie aan stemmingen ondergaat, soms heel abrupt, van verrukkelijke hoogtepunt tot bodemloze afgrond, van woedende razernij tot gelukzalige overgave. De ballades stellen de pianist dus voor lastige opgaven, zowel in muzikaal opzicht alsook technisch.

Ballade No. 3 in As, op. 47

Chopin schreef de derde ballade in 1841, en hij droeg haar op aan Mademoiselle Pauline de Noailles. Deze adellijke dame was net als vele andere Parijse dames van stand zeer van hem gecharmeerd: *Die Chopin is een engel!* De ballade is elegant en warm van aard, maar er zweeft ook een vleugje ironie rond. Dat komt tot uiting in het tweede thema, waarvan Chopins eerste belangrijke biograaf, Friedrich Niecks (1845-1924), vaststelt dat het de krachtigste ontwikkeling laat horen die Chopin ooit gecomponeerd heeft, en dat terwijl het thema eigenlijk heel delicaat van oorsprong is.

Chopin rond 1847

Larghetto uit 2^e Pianoconcert in f op. 21

Het tweede pianoconcert in f Op.21 is opgedragen aan Delphine Potocka, een Poolse adellijke dame en leerlinge van Chopin, die een groot deel van haar leven woonachtig was in Parijs. Het is een vroeg werk: Chopin schreef het in 1830, nog voor het einde van zijn studie in Warschau. Chopin soleerde zelf dat jaar bij de openbare première in het Nationaal Theater in Wenen. In feite is het zijn eerste concert voor piano en orkest, maar de publicatie ervan vond plaats na die van het als eerste te boek staande concert in e. Sindsdien staat het bekend als zijn tweede pianoconcert.

Earl Wild (1915-2010), de onlangs overleden grote Amerikaanse klavierleeuw, componist en dirigent die tot het eind van zijn lange leven actief bleef als pianopedagoog, maakte een aanzienlijk aantal transcripties van grote pianowerken, variërend van Bach, Handel en Marcello tot Tsjaikovski, Rachmaninov en Gershwin.

Ook het middendeel van Chopins tweede pianoconcert kreeg een bewerking voor piano solo. Wie dit concert in de originele bezetting kent, zal benieuwd zijn naar

wat het effect is van Wilds bewerking. In zijn oorspronkelijke bezetting doet het *Larghetto* denken aan een kunstig opgebouwde vocale scene uit een Rossini- of Bellini-opera. Twee zangerige, delicaat bewogen 'hoekgedeelten' flankeren een hartstochtelijk recitatief, dat door orkestrale tremolo's ondersteund wordt. Hoogromantiek in optima forma.

Sonate nr.3 in b op. 58

De derde Sonate werd gecomponeerd in 1844 en in 1845 gepubliceerd als 'Sonate nr. 2'. Ze is opgedragen aan gravin Emilie de Perthuis.

De compositie kan beschouwd worden als het kroonjuweel van de innovatieve en - en ook wel eens gekritiseerde - creativiteit waarmee Chopin grootschalige muzikale structuren tot stand brengt. Het stuk heeft een uitzonderlijke overvloed aan muzikale ideeën waaruit hij op ingenieuze wijze een bevredigend en samenhangend bouwwerk weet te construeren. Het is één groots, opzwevend, bij tijden tumultueus en tenslotte verheven pianistisch gebaar.

Toelichting 2/3

De sonate opent op krijgshaftige toon. De indrukwekkende akkoorden en het fijnmazige smeedwerk van de beginmaten van het eerste deel, *Allegro maestoso*, maken plaats voor een melodisch tweede thema.

De expositie hiervan eindigt in majeur: D gr.t. Dan komt de ontwikkeling op gang van het oorspronkelijke thema. Anders dan de gewoonte was, verlegt Chopin de muzikale gedachtegang vervolgens naar het tweede thema - om tenslotte te eindigen in B gr.t., dus ook in majeur.

Het tweede deel, *Scherzo*, staat in Es en heeft een strikte driedelige vorm.

Kolkende achtsten in de rechter hand omgeven de terughoudender akkoorden van een middengedeelte. Het scherzo is voor Chopins doen kort, zeker vergeleken bij het overeenkomstige deel van zijn tweede Sonate (in bes op. 35).

Het Largo heeft de grootste muzikale diepgang van de vier delen. Het is sereen van aard, het lijkt wel een nocturne. De middelste uitgebreide sectie laat een intens harmonische lijn horen, ook hier tegen de achtergrond van achtsten. De melodie blijft voortgaan, onder innovatieve harmonische ontwikkeling. De hoekgedeelten dragen de zangerige sfeer als van een cantabile, in B gr.t.

De Finale in bes kl.t. opent turbulent en dramatisch. Ze is doortrokken van een galopachtig ritme. Het melodische betoog roept aanvankelijk een donkere stemming op (A), maar dan verschijnt een triomfantelijk tweede thema in Bes (B). Het komt twee keer net zo plotseling tevoorschijn als het verdwijnt, in de ordening A-B-A-B-A. Het stuk eindigt in een juichend coda in Bes gr.t.

Sergej Vasiljevitsj Rachmaninov (Novgorod, 1873 – Beverly Hills, 1943) was niet alleen de componist van vier grote pianoconcerten - waarvan er twee tot de toppen van het genre behoren, in kwaliteit en in populariteit - maar ook van een uitgebreid symfonisch en vocaal oeuvre. Hij was tevens een vooraanstaand pianist, die zowel zijn eigen werk uitvoerde als dat van anderen. Sommigen zien hem zelfs als een van de beste pianisten van de gehele 20e eeuw. Hij muntte dus in beide kwaliteiten uit - al kende hij ook de nodige twijfels, vooral aan zijn eigen compositorische vermogens. Hoe dramatisch die depressie gedurende enige jaren ook geweest is, hij heeft deze moeilijkheden gelukkig weten te overwinnen - en zich in de daarop volgende jaren alsnog uitermate creatief kunnen tonen als componist.

Hij bleef briljant als pianist. Zijn carrière voerde hem herhaaldelijk zowel door Europa als door Amerika. Hij gold in zijn tijd als vooraanstaand Chopin-vertolker, al speelde hij als echte 19e eeuwse romanticus met een klassieke opleiding uiteraard ook veel Mozart, Beethoven en Schubert. Van zijn uitvoeringen van het werk van Chopin bestaan nog diverse opnamen.

Onder al deze activiteiten heeft Rachmaninov zich door een aantal vakbroeders laten inspireren tot werken die een muzikale en technische uitdaging vormen voor vele generaties pianisten na hem en die de tand van de tijd met glans hebben doorstaan: Variaties op een thema van Corelli, (op. 42), Rapsodie op een thema van Paganini (op. 43) en de Variaties op een thema van Chopin (op. 22).

In zijn vocale repertoire vallen niet alleen de indrukwekkende *Vespers* op, maar ook zijn toonzetting van een reeks Russische liederen is vermeldenswaard - en een uitvoering waard, zoals in de transcripties van Earl Wild duidelijk gemaakt wordt.

Variaties op een thema van Chopin, op. 22

Deze compositie dateert van 1902- 1903. Ze is opgedragen aan Teodor Leszetycki, een in zijn tijd vermaard pianovirtuoos en pedagoog, die samen met Anton Rubinstein het Conservatorium van St. Petersburg had opgericht. Rachmaninov hield het werk zelf ten doop, in Moskou, 1903.

Het gaat om 22 variaties op het thema van de 20e prelude in c kl.t. van Frédéric Chopin, op. 28. Eerst wordt het oorspronkelijke thema gepresenteerd, daarna volgen de variaties. Waarom Rachmaninov aangaf dat enkele variaties weggelaten mochten worden - de nummers 7, 10, de fuga van 12 en de laatste sectie van 12 (presto) - is niet bekend.

Toelichting 3/3

De delen van de Variaties zijn:

Thema:	Largo
Variatie I:	Moderato
Variatie II:	Allegro
Variatie III:	geen tempoaanduiding
Variatie IV:	idem
Variatie V:	Meno mosso
Variatie VI:	Meno mosso
Variatie VII:	Allegro
Variatie VIII:	geen tempoaanduiding
Variatie IX:	idem
Variatie X:	Più vivo
Variatie XI:	Lento
Variatie XII:	Moderato
Variatie XIII:	Largo
Variatie XIV:	Moderato
Variatie XV:	Allegro scherzando
Variatie XVI:	Lento
Variatie XVII:	Grave
Variatie XVIII:	Più mosso
Variatie XIX:	Allegro vivace
Variatie XX:	Presto
Variatie XXI:	Andante - Più vivo
Variatie XXII:	Maestoso - Meno mosso - Presto

(Deze gegevens zijn ontleend aan Wikipedia)

Anne de Vries februari 2010

Wie Sergej Rachmaninov zelf wil horen spelen en dirigeren, vindt complete opnames op de volgende website (met muziekvoorbeelden) www.jpc.de.

Een complete partituur van de Variaties op een thema van Chopin is hier te vinden:

http://imslp.info/files/imglnks/usimg/9/90/IMSLP03383-Rachmaninov_Chopin_Var._op.22.pdf

Sergei/Sergej Rachmaninoff, Rachmaninov of Rachmaninow enz.? U zult hier verschillende spellingswijzen zien voor zijn naam. De discussies op internet over de schrijfwijze in het latijnse alfabet van namen die overgezet zijn uit het cyrillische (Сергей Васильевич Рахманинов) schrift zijn eindeloos. Rachmaninov gaf zelf de voorkeur aan de schrijfwijze 'Sergei Rachmaninoff'. Feit is dat zijn naam tegenwoordig vaker te vinden is als 'Rachmaninov'.

Weetje: De geboorteplaats van Chopin in Polen heeft slechts 65 inwoners!

Frédéric François Chopin (Fryderyk Franciszek Chopin)
Żelazowa Wola, 1 maart 1810 - Parijs, 17 oktober 1849)

Agenda 2009-2010

1	zaterdag 19 september	20 uur	Putten	Kasteel De Vanenburg
	Franciscus Kwartet			
2	zaterdag 3 oktober	20 uur	Ermelo	Lukaskerk
	Les Éléments, Franse Barok			
3	zondag 25 oktober	14 uur	Harderwijk	Catharinakapel
	Timora Rosler (cello) & Klára Würtz (piano)			
4	zaterdag 14 november	20 uur	Zeewolde	Open Haven
	Liza Ferschtman (viool) & Inon Barnatan (piano)			
5	zondag 29 november	14 uur	Nunspeet	Hotel Vennendal
	Marieke Schneemann (fluit) & Bart van Oort (fortepiano)			
6	zondag 13 december	14 uur	Nunspeet	Hotel NH Sparrenhorst
	The Hague String Variations (strijksextet)			
7	zondag 10 januari	14 uur	Harderwijk	Theater Harderwijk
	Fancy Fiddlers & Paolo Giacometti (piano)			
8	zaterdag 30 januari	20 uur	Ermelo	De Dialoog
	La Rondine (blaaskwintet & piano)			
9	zondag 14 februari	14 uur	Nunspeet	Hotel Vennendal
	Bas Verheijden (piano)			
10	zaterdag 27 februari	20 uur	Putten	Kasteel De Vanenburg
	Wyneke Jordans & Leo van Doeselaar (piano vierhanden)			
11	zaterdag 13 maart	20 uur	Zeewolde	Open Haven
	Matangi Kwartet met Ralph Rousseau (viola da gamba)
en Hein van de Geyn (contrabas)			
12	zaterdag 27 maart	20 uur	Ermelo	Lukaskerk
	Felicia van den End (fluit) & Eildert Beeftink (piano)			

Agenda 2010-2011

- 1 zaterdag 18 september 20 uur Putten Kasteel De Vanenburg
Ensemble Caméléon met Sonja van Beek en Joris van Rijn (viool), Joël Waterman en Joost Keizer (altviool), Floris Mijnders (cello), Wilma de Visser (contrabas)
- 2 zaterdag 2 oktober 20 uur Zeewolde Open Haven
The Amsterdam String Quartet m.m.v. Teunis van der Zwart en Gijs Laceulle (hoorn)
- 3 zaterdag 23 oktober 20 uur Ermelo Lukaskerk
Riko Fukuda (fortepiano)
- 4 zondag 14 november 11 en 14 uur Harderwijk Catharinakapel
Lisa Jacobs (viool) en Ksenia Kouzmenko (piano)
- 5 zondag 28 november 14 uur Nunspeet Hotel Vennendal
Doris Hochscheid (cello) en Frans van Ruth (piano)
- 6 zondag 2 januari 14 uur Nunspeet Hotel NH Sparrenhorst
Ensemble A(i)rco met Carla Leurs (viool), Lara van de Stoep (altviool), Julia Tom (cello), Ving Lai Green (contrabas), Céleste Zéwald (klarinet), Birgit Strahl (fagot), Corina Lievers (hoorn)
- 7 zaterdag 22 januari 20 uur Ermelo De Dialoog
Yoram Ish-Hurwitz (piano) m.m.v. Aukelien van Hoytema (piano) 'Pelgrimstochten' van Liszt
- 8 zondag 6 februari 14 uur Nunspeet Hotel Vennendal
Lavinia Meijer (harp)
- 9 zondag 20 februari 11 en 14 uur Harderwijk Catharinakapel
Judith Landman (fluit) en Bernd Brackman (piano)
- 10 zaterdag 5 maart 20 uur Zeewolde Open Haven
Orlando Kwintet (blaaskwintet) met Marieke Schneemann (fluit), Pauline Oostenrijk (hobo), Lars Wouters van den Oudenweijer (klarinet), Bram van Sambeek (fagot), Ron Schaaper (hoorn)
- 11 zaterdag 19 maart 20 uur Ermelo Lukaskerk
Vermeer Trio met Jeroen Bal (piano), Tjeerd Top (viool), Johan van Iersel (cello)
- 12 zaterdag 2 april 20 uur Putten Kasteel De Vanenburg
Mariana Izman (piano)

Onze contactpersonen geven u graag informatie:

voor Nunspeet
dhr. W.J. Bömer

E-mail: info-nunspeet@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0341 252968

voor Harderwijk
dhr. W. Molendijk

E-mail: info-harderwijk@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0341 421704

voor Ermelo
mevr. H. van Manen-Aartsen

E-mail: info-ermelo@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0341 563634

voor Putten
dhr. L. van Wijk

E-mail: info-putten@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0341 353842

voor Zeewolde
dhr. H. W. de Wit

E-mail: info-zeewolde@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 036 5223272

secretariaat
dhr. R.G. Lemmens

E-mail: secretaris@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0341 415593
Guido Gezellelaan 36, 3842 XM Harderwijk

financiën
dhr. H. Berkouwer

E-mail: penningmeester@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0577 411242
Hertlaan 3, 8076 PG Vierhouten

concertcoördinator:
dhr. R.A. Norg

E-mail: coordinator@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0341 551703
Margrietlaan 9, 3851 RS Ermelo

publiciteit/perscontacten:
dhr. M. de Lussanet

E-mail: publiciteit@randmeerconcerten.nl

websitebeheer en
Randmeerconcertbrieven:
dhr. A.P. Kuiper

E-mail: media@randmeerconcerten.nl

website Randmeerconcerten

www.randmeerconcerten.nl

aanvraag programmaboekje, zie secretariaat of vul het formulier op de website in.

reservering concerten door abonneementhouders, zie website

Adressen van de concertlocaties:

Ermelo	De Dialoog	Raadhuisplein 4, 3851 NT
Ermelo	Lukaskerk	Landgoed Veldwijk 3853 LC
Putten	Kasteel De Vanenburg	Vanenburgerallee 13, 3882 RH
Zeewolde	Open Haven	Kerkplein 8, 3891 ED
Harderwijk	Catharinakapel	Klooster 1, 3841 EN
Harderwijk	Theater	Stationslaan 26, 3842 LA
Nunspeet	Hotel Vennendal	Vennenpad 5, 8072 PX
Nunspeet	Hotel De Sparrenhorst	Eperweg 46 8072 DB
Zeewolde	Open Haven	Kerkplein 8, 3891 ED

Randmeerconcerten

klinken

als kamermuziek in uw oren!

randmeerconcerten